

TURNIRSKI SISTEMI

DEO TEME ZA ISPIT ZA ŠAHOVSKE SUDIJE IZ KOJEG ĆE BITI PITANJA NA ISPITU

Turnirski sistemi koji se najčešće koriste u našoj zemlji:

Kružni sistemi, Kup sistemi, Švajcarski sistemi, Ševeniški sistem, Mešoviti sistem

KRUŽNI SISTEMI :

Bergerov sistem je najpravedniji sistem, u njemu se igra „svako sa svakim,, a našao je primenu i u drugim sportovima.

Samim izvlačenjem brojeva određeno je i parovanje i boje figura u međusobnim susretima učesnika

Osnovni principi Bergerovog sistema:

a/ Ukoliko se susreću igrači sa istorodnim /parnim ili neparnim/ brojevima onda bele figure ima igrač sa većim brojem a u susretu igrača sa raznorodnim brojem bele figure ima igrač sa manjim brojem.

b/ U svakom kolu osim u prvom, broj jedan igra sa igračem čiji broj je jednak broju tog kola

c/ U slučaju neparnog broja igrača parovanje se vrši kao da ima jedan igrač više tj paran broj, a slobodan je igrač koji bi trebao da igra sa tim dodatim poslednjim brojem. Primer: ako ima 11 igrača onda se paruje kao da ih je 12 a ko treba da igra sa brojem 12 taj je slobodan.

ŠVAJCARSKI SISTEMI:

Varijanta Fide, Jugoslovenska kružna varijanta

Koristi se kada ima mnogo učesnika kada nije moguće podesiti da svi igrači igraju jedni protiv drugih. Podesan za organizatore jer se unapred određuje broj kola a time i vreme trajanja turnira.

Osnovni principi:

a/ Broj kola se unapred određuje

b/ dva igrača se mogu međusobno sastati samo jednom

c/ Igraču se određuje protivnik koji ima jednak broj poena ili onaj ko je tome najbliži

d/ kada je moguće poštuje se pravilo naizmeničnog određivanja belih i crnih figura u narednim kolima

KUP SISTEMI

Ovo je sistem u kojem se igra na ispadanje. Igrač koji izgubi partiju ispada iz takmičenja. U slučaju nerešenog ishoda predviđaju se dodatne partije ili neki drugi postupci.

Moguće je da se unapred napravi kostur takmičenja /slično kao kod tenisa/ i tada se unapred zna koji će igrači –pobednici prethodnog meča igrati jedan protiv drugog.

Ovde se može podesiti da favoriti ne igraju međusobno na početku takmičenja.

Druga mogućnost je da se posle svakog kola izvlače parovi.

ŠEVENIŠKI SISTEM

Ovo je sistem u kojem svi igrači jedne ekipe igraju protiv svih igrača druge ekipe ne igrajući pritom i protiv igrača iz svoje ekipe.

KRITERIJUMI PRI DEOBI MESTA KOD POJEDINAČNIH TAKMIČENJA

A/ Kod Bergerovog sistema uglavnom se primenjuje: Uspeh prema pobednicima, Soneborn Bergerov sistem, međusobni rezultat, veći broj pobeda, žreb itd

Uspeh prema pobednicima se računa tako što se sabiraju svi poeni osvojeni sa pobednicima na tom turniru i igrač koji tu ima više poena ima prednost. Pobednici su svi igrači koji imaju osvojenih više od 50% poena.

Soneborn Bergerov sistem se primenjuje tako što se sabiraju svi osvojeni poeni protivnika protiv kojih je igrač dobio partiju i polovina poena svih protivnika sa kojima je igrač remizirao.

B/ Kod Švajcarskog sistema se primenjuju: Buholc, Središnji Buholc, Progres itd

-Buholc kriterijum se primenjuje tako što se saberu svi poeni koje su osvojili protivnici igrača kojem se izračunava Buholc.

-Središnji Buholc je sličan običnom Buholcu ali tu se ne uzimaju u obzir poeni najboljeg i najgoreg protivnika kojeg je imao igrač za kojeg se izračunava središnji Buholc.

Moguće je i da se naprimer ne uzima u obzir rezultat samo najgoreg protivnika.

- Progres je sistem u kojem se sabiraju svi ukupno osvojeni poeni nakon svakog kola . Naprimer ako je neki igrač u prva tri kola pobedio njegov „Progres,, je

$$1+2+3 = 6$$

BERGER SISTEM Određivanje boje i parova

Određivanje boje u Berger sistemu je veoma jednostavno: saberu se njihovi turnirski brojevi i ako je on neparan – onda bele figure ima manji turnirski broj. Ako je zbir turnirskih brojeva igrača paran – onda bele figure ima veći turnirski broj. To važi za sve osim za susrete sa poslednjim na tabeli ako taj ima paran broj – tada gornja polovina igrača u susretu sa njim ima bele figure, a donja – crne.

Određivanje parova pojedinog kola bez tablica i tabele

Rešenje je, takođe, veoma jednostavno. Ako je zbir turnirskih brojeva igrača veći od broja igrača – onda se od tog zbira oduzme broj igrača na turniru i dobije se broj kola u kome ta dva igrača igraju: Naprimer na turniru sa 14 igrača računamo kolo u kome igraju igrači broj 7 i 9. $7+9=16-14= 2$, odnosno igraju u 2. kolu.

Ako je zbir turnirskih brojeva igrača jednak ili je manji od broja igrača – onda se od tog zbira oduzme samo jedan i dobije se broj kola u kome ta dva igrača međusobno igraju: Naprimer na turniru sa 14 igrača računamo kolo u kome igraju igrači broj 3 i 5 $3+5=8-1= 7$, odnosno igraju u 7. kolu $5+9=14-1=13$. kolo.

Za igrača sa poslednjim brojem (ako je broj paran) određuje se pomoću formule $(k+1)/2$ za neparna kola, pri čemu k predstavlja broj kola, i $(k+n)/2$ za parna kola pri čemu n predstavlja broj učesnika, naprimer na turniru sa 14 učesnika u 5 kolu primenjujemo

formulu i dobijamo: $(5+1)/2 = 3$, tj. igrač broj 14 igra sa brojem 3 (neparno kolo). Za parno kolo bi izgledalo ovako, recimo za 8. kolo: $(8+14)/2=22/2 = 11$

-Odredjivanje parova pomoću tabele. Objašnjenje i vežba na predavanjima.

ŠVAJCARSKI SISTEM OPŠTA PRAVILA PAROVANJA

Varijanta Fide

Iako se u poslednje vreme ovakvi turniri paruju kompjuterom potrebno je znati osnove prema kojima se paruje.

Pre nego što se pristupi parovanju za prvo kolo mora se pripremiti lista učesnika i igračima dodeliti startni brojevi. Igrač sa najvećim rejtingom dobija broj 1 u turnirskoj tabeli. Sledeći igrač prema rejtingu uvrštava se u turnirsku tabelu tako što dobija sledeći redni broj i tako se postupa dok se svi igrači ne uvrste u listu.

Ukoliko dva ili više igrača imaju isti rejting onda se gleda ko ima veću titulu pa on dobija manji turnirski startni broj. U prvom kolu ako ima 20 igrača igraju 1-11, 2-12, 3-13 itd.

U Švajcarskom sistemu se uvek uparuju igrači koji imaju isti ili ako to nije moguće najpribližniji broj poena. Po mogućstvu se od igrača sa istim brojem poena prave dve bodovne grupe i onda prvi igrač iz prve grupe igra protiv prvog igrača iz druge grupe. Naprimera ako posle prvog kola prvih 10 igrača ima po 1 poen onda se naprave dve bodovne grupe sa po 5 igrača i paruje se broj 1 sa brojem 6, 2 protiv 7, 3-8 4-9, 5-10.

Ako ima neparan broj igrača onda igrač sa najmanjim brojem poena u najmanjoj parovnoj grupi dobija poen bez igre. Tada se smatra da taj igrač nije imao protivnika niti boju figura. Igrač može samo jednom u toku turnira dobiti poen bez igre.

JUGOSLOVENSKA KRUŽNA VARIJANTA

Kod ove varijante švajcarskog sistema se turnirski brojevi izvlače žrebom i u prvom kolu igraju broj 1 protiv broja 2, 3-4, 5-6, 7-8, 9-10 itd. i ovde su prvoimenovani beli.

U drugom kolu se kreće od vrha tabele i nađe se prvi igrač sa 1 poenom. Zatim se ispod njega traži sledeći igrač sa 1 poenom i to je prvi par. Dalje se nastavlja po istom principu za određivanje sledećih parova.

Ovde se obraća pažnja da se igrači paruju tako da naizmenično kad god je to moguće imaju bele pa crne figure.